

YATAK ODASI TASARIMLARININ ESTETİK, FONKSİYONELLİK VE MALZEME AÇISINDAN İNCELENMESİ

Sezgin BIÇAK^{1*}, Mehmet Hakan AKYILDIZ², Hacı İsmail KESİK² ve Mehmet KARAMANOĞLU¹

¹Kastamonu Üniversitesi, Tosya Meslek Yüksekokulu, Malzeme ve Malzeme İşleme Teknolojileri Bölümü, Kastamonu, Türkiye

²Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, Kastamonu, Türkiye

*sbicak@kastamonu.edu.tr, mhakyildiz@kastamonu.edu.tr

hismailkesik@kastamonu.edu.tr, mkaramanoglu@kastamonu.edu.tr

Özet

Yatak odası günlük hayatımızda yaklaşık 8 saatimizi geçirdiğimiz, uyuma ve dinlenme eylemlerimizi gerçekleştirdiğimiz mekânlardır. Hayatımızda büyük öneme sahip bu mekânın tasarımını yaparken de aynı oranda hassasiyet göstererek günlük hayatımızın kalitesini de bu sayede artırmalıyız. Bu araştırmada yatak odası kullanıcıların istek ve beklentilerine cevap verecek nitelikte tasarım yapılması amaçlanmaktadır. Bunun için kullanıcılara tasarım açısından büyük öneme sahip olan estetik, fonksiyonellik ve kullanılan malzemenin kalitesi ile alakalı sorular sorulmuş ve verilen cevaplara göre tasarımcılara yön verilmesi hedeflenmiştir. Kullanıcıların sadece yatak odasının mobilya tasarımı değil, genel tasarımı ve dekorasyonu ile alakalı beklentilerinden oluşan sorular yöneltilmiştir. Bu sayede mekânın genel algı bütünlüğü bozulmamış ve mekân bir bütün olarak incelenmiştir. Buna göre, yatak odası mobilyalarında en önemli unsurun fonksiyonellik olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Yatak odası tasarımı, Estetik, Fonksiyonellik, Mekân

ANALYZE OF BED ROOMS' DESIGNS IN TERMS OF AESTHETICS, FUNCTIONALITY AND MATERIALS

Abstract

Bedrooms, where are places we spend 8 hours of daily times to sleep and rest in, have great importance in our daily life so we must care for design of our bedrooms. Thus we may increase quality of our daily lives. As a result of this study, it is aimed that to design a bedroom which respond to users' demands and expectations. For this purpose, a questionnaire, which consist of questions about aesthetics, functionality and quality of materials that are great importance for design of bedroom, was conducted for users. Questions related to not only bedroom furniture design but also general design and decoration are also asked to users. In this way, the general perception of integrity of the space has not been intact and space analyze as a whole. It is aimed to lead for designers according to answers given. Accordingly, in the bedroom furniture has emerged as the most important elements of functionality.

Keywords: Bedroom design, Aesthetics, Functionality, Space

1. Giriş

Sanat ve tekniği birleştiren bir ürün olan mobilya, evi içinde yaşanacak bir mekâna, yuvaya dönüştürdüğü gibi [1], bir mekânın kullanışlığını ve aile üyelerinin kişiliklerinin de ifade eder. Mobilya, mekânın tasarımında ve fiziksel konforunda önemli bir faktördür [2]. En basit mobilya; yatma, oturma, depolama ve yemek yeme gibi temel gereksinimi karşılar [3]. Yerleşik yaşama geçen herkes mobilyaya gereksinim duymuştur ve bu amaçla farklı tasarımlarla hayata geçirilmiş çeşitli mobilyalara yönelmiştir. Genellikle tüm mobilya tasarımlarında kullanışlık ve sağlamlığın yanı sıra estetik, fonksiyonellik ve malzemeye önem verilmiştir. Kişilerin mobilya tercihindeki estetik, fonksiyonellik ve malzeme seçimleri iklim, kültür ve dinsel inanışlar nedeni ile ülkelere ve bölgelere göre farklılıklar göstermektedir [4].

Konuttaki her bir alan farklı bir fonksiyonu yerine getirir, eğer mobilya iyi seçilir ve yerleştirilirse, mekânı kullanan kimseler daha iyi bir yaşama sahip olabilirler [3]. Buradan yola çıkarak konuttaki en önemli mekânlardan bir olan ve günlük hayatımızın yaklaşık 1/3'ünü (8 saat) geçirdiğimiz yatak odalarının tasarımı önem

kazanmaktadır. Yatak odaları yatma, giyinme, kitap okuma, ders çalışma, giyecekleri ve yatak takımlarını depolama (saklama) gibi fonksiyonları yerine getirir. Kullanılan genel mobilyaları ise; karyola, baza, gardolap (elbise dolabı), tuvalet masası ve aynası, komodin, şifonyer (çamaşır dolabı), puf ve markiz gibi elemanlardır. Uyku insan yaşamının temel ve vazgeçilmez faaliyetlerinin başında gelir. Bu nedenle bu eylemin gerçekleştiği oda ve mobilyalarda bu denli önem arz etmektedir.

Tüketiciler konutlarında salon mobilyasından sonra %89 ile yatak odası mobilyasını kullanmaktadır [5]. Bu sonuca paralel olarak başka bir araştırmada ise tüketiciler, kullandıkları mobilyalarda markalı mobilya tercihinde oturma grubundan sonra %85,7 ile 2. sırada yatak odası mobilyasını tercih etmektedirler [6].

Tüketiciler yatak odası takımlarının genelde hazır üretim olarak satın almaktadır. Hazır üretim olarak satın alanların oranı %73, siparişe dayalı satın alanlar da %27'lik bir orana sahiptir [7]. Bu durum, ülkemizde siparişe dayalı üretimin her geçen gün azaldığını ve fabrika tipi hazır üretimin daha da yaygınlaştığını ortaya koymaktadır.

Mobilya kullanıcılarının büyük bir kısmı, çok fonksiyonlu, gizli bölmeli, döşemelik olarak kumaş tercih eden, mobilyaları cam ve metalle desteklemiş ürünler tercih etmektedir [8].

2. Materyal ve Metot

Çalışmanın temelini ankete verilen cevaplar oluşturmaktadır. Anket Kastamonu, Sakarya ve İstanbul illerinde tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenmiş 120 kişi üzerinde uygulanmıştır. Bu anket bireylerin yatak odası mobilyalarını estetik, fonksiyonellik ve malzeme açısından incelemektedir. Mevcut yatak odası mobilyalarını incelediği gibi hayal ettikleri yatak odası mobilyası ile alakalı da bilgilerin alındığı bu ankette kolaydan örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmamız demografik özellikler, yatak odası genel, estetik, fonksiyonellik ve malzeme olmak üzere 5 ana grupta sorular içermektedir. Sonuçlar SPSS 16 programı ile analiz edilmiştir.

3. Bulgular

Bulgular 5 ana grupta incelenmiş ve değerler aşağıda olduğu gibi tablo halinde yorumlanarak değerlendirilmiştir.

Tablo 3.1 Demografik özellikler

		N	%
Cinsiyetiniz	Kadın	32	26,7
	Erkek	88	73,3
	Toplam	120	100
Yaşınız	0-20	20	16,7
	21-30	51	42,5
	31-40	35	29,2
	41-50	9	7,5
	51 ve üstü	5	4,2
	Toplam	120	100
Medeni Durumunuz	Evli	61	50,8
	Bekâr	55	45,8
	Boşanmış	4	3,3
	Toplam	120	100
Eğitim Durumunuz	İlk ve Ortaokul	22	18,3
	Lise	35	29,2
	Ön Lisans	28	23,3
	Lisans	21	17,5
	Yüksek Lisans ve Doktora	14	11,7
	Toplam	120	100
Geliriniz (TL)	0-500	27	22,5
	501-1000	20	16,7
	1001-2000	31	25,8
	2001-3000	21	17,5
	3001 ve üstü	21	17,5
	Toplam	120	100
Mesleğiniz	Öğretmen ve Akademisyen	24	20
	Güvenlik (Polis, Asker vs.)	3	2,5
	Sağlıkçı (Doktor, Hemşire vs.)	3	2,5
	Ticaret	11	9,2
	Memur	9	7,5
	İşçi	19	15,8
	Ev hanımı	13	10,8
	Öğrenci	23	19,2
	Diğer	15	12,5
	Toplam	120	100

Ankete katılanların demografik özellikleri 6 farklı kategoride incelenmiştir. Kullanıcıların cinsiyetine baktığımızda; %26,7'si kadın, %73,3'ü erkektir. Yaşlarına bakıldığında %42,5'i 21-30 yaş, %29,2'si 31-40 yaş ve %16,7'si 0-20 yaşında kullanıcılarıdır. Medeni durumları; %50,8'i evli, %45,8'i bekâr ve %3,3'ü boşanmıştır.

Eğitim durumları; %29,2'si lise, %23,3'ü ön lisans, %18,3'ü ilk ve ortaokul, %17,5'i lisans ve %11,7'si yüksek lisans ve doktora mezunudur. Gelire baktığımızda; %25,8'i 1001-2000 TL, %22,5'i 0-500 TL, %17,5'i 2001-3000 TL ve %17,5'i de 3001 ve üstü gelire sahiptir. Meslek gruplarına baktığımızda ise %20'si öğretmen ve akademisyen, %19,2'si öğrenci ve %15,8'i de işçidir.

Tablo 3.2 Önem sırası

		N	%
Yatak odası, konutunuzda önem sırasına göre kaçınıcı sırada	1	41	34,2
	2	54	45
	3	19	15,8
	4	3	2,5
	5	3	2,5
	Toplam	120	100

Kullanıcılarımız, yatak odalarını konuttaki önem sırasında en fazla %45 ile 2. sırasında değerlendirmektedirler. 1. sırada genelde salon olduğu düşünülmektedir. Yatak odalarını %34,2 ile 1. sırada görenlerde azımsanmayacak kadar fazladır. Tüketicilerin salon mobilyasından sonra konutlarında bulunan 2. ürünün yatak odası mobilyası çıkması [5], bu analizle örtüşmektedir.

Tablo 3.3 Kullanım amacı ve kullanım süresi

		N	%
Yatak odanızı genelde ne amaçlı kullanıyorsunuz	Uyuma	103	85,8
	Dinlenme	15	12,5
	Depolama	2	1,7
	Toplam	120	100
Yatak odası mobilyanızı kaç yıldır kullanıyorsunuz	0-2	33	27,5
	2-5	39	32,5
	5-10	35	29,2
	10-20	10	8,3
	20 yıl ve üstü	3	2,5
	Toplam	120	100

Kullanıcılarımız, yatak odalarını %85,8 ile genelde uyuma amaçlı kullanmaktadır. Bunları %12,5 ile dinlenmek ve %1,7 ile de depolamak için kullananlar takip etmektedir. Uyuma, yatak odasının temel eylemidir. Yatak odası mobilyalarınızı kaç yıldır kullanıyorsunuz sorusuna; %32,5 ile 2-5 yıl, %29,2 ile 5-10 yıl ve onu %27,5 ile 0-2 yıl kullanım süresi takip etmektedir. Tablo 3.1'de de görüldüğü gibi

kullanıcılarımızın yaklaşık %88'i 40 yaş altı olduğundan dolayı yatak odası mobilyası kullanım süresi yaklaşık %89 oranında 10 yılın altında çıkması beklendik bir durumdur.

Tablo 3.4 Yatak odası mobilyanız markalı mı? Markası nedir?

		N	%
Yatak odası mobilyanız markalı mı?	Evet	62	51,7
	Hayır	58	48,3
	Toplam	120	100
Yatak odası mobilyanızın markası nedir?	Bellona	19	45,3
	İstikbal	15	35,7
	Moda Life	1	2,4
	Divan	5	11,9
	Yataş	1	2,4
	Aldora	1	2,4
	Toplam	42	100

Kullanıcılarımızın nerdeyse yarısı markalı mobilya kullanmaktadır. Kullanılan markalı mobilya ise %45,3 ile en fazla Bellona olmaktadır. Bellonayı %35,7 ile İstikbal takip etmektedir. Üçüncü marka ise Sakarya'da üretim yapan Batı Karadeniz bölgesinin güçlü markası olan ve %11,9'luk kullanım oranına sahip Divan mobilyadır. Markalı mobilya kullandığı halde mobilyasının markasını söyleyemeyen 1/3'lük kullanıcının, kullandığı mobilya markası çok bilindik olmadığından dolayı unuttuğunu göstermektedir.

Tablo 3.5 3 ana unsur

		N	%
Yatak odası mobilyasında 3 ana unsurdan en önemli sizce hangisi	Estetik	34	28,3
	Fonksiyonellik	45	37,5
	Malzeme	41	34,2
	Toplam	120	100

Yatak odası mobilyasında 3 ana unsurdan en önemlisi %37,5 ile fonksiyonellik, %34,2 ile malzeme ve %28,3 ile estetik gelmektedir. Kullanıcıların bu soruya verdiği cevap konunun özeti niteliğindedir. Yatak odası mobilyası satın alırken 1. önem sırasında estetiğine bakılmasına rağmen genel önem sırasında fonksiyonellik çıkmıştır.

Tablo 3.6 Yatak odası mobilyası alırken neyine dikkat edersiniz (önem sırasına göre)

		N	%
1. önem sırası	Estetik	33	27,5
	Fonksiyonellik	29	24,2
	Malzeme	23	19,2
	Fiyat	15	12,5
	Ergonomi	8	6,7
	Konstrüksiyon	4	3,3
	Genel görünüm	6	6,7
	Toplam	120	100
2. önem sırası	Estetik	10	8,3
	Fonksiyonellik	16	13,3
	Malzeme	13	10,8
	Fiyat	6	5
	Ergonomi	6	5
	Konstrüksiyon	3	2,5
	Genel görünüm	4	3,3
	Toplam	58	48,3
	İşaret yok	62	51,7

Yatak odası mobilyası satın alırken 1. ve 2. sıra önem verdikleri kavramlara baktığımızda 1. önem sırasında; %27,5 ile estetik, %24,2 ile fonksiyonellik ve %19,2 ile malzeme gelmektedir. 2. önem sırasında ise; %13,3 ile fonksiyonellik, 10,8 ile malzeme ve %8,3 ile estetik gelmektedir. 2. önem sırasında ise kullanıcıların neredeyse yarısı işaretleme yapmamıştır. Bu sonuç; yatak odası satın alırken 1. önem sırasında estetiğe ve ardından fonksiyonelliğe, 2. önem sırasında ise fonksiyonelliğe ve ardından malzemeye bakıldığını göstermektedir. İlk iki önem sırasında estetik, fonksiyonellik ve malzeme kavramlarının çıkması, çalışmamızın konusunun doğru seçildiğini destekler niteliktedir.

Tablo 3.7 Yatak odası mobilyası memnuniyeti

		N	%
Yatak odası mobilyanızdan memnun musunuz?	Evet	72	60
	Hayır	12	10
	Kısmen	36	30
	Toplam	120	100

Kullanıcılarımızın %60'ı yatak odalarından memnundur. Memnun olmayan ve kısmen memnun olan kullanıcılar ise genel görünüm ve malzemenin iyi olmamasından dolayı memnun olmadıklarını bildirmişlerdir.

Tablo 3.8 Donatı elemanları mevcudiyeti

		N	%	N	%	N	%
		Var		Yok		Toplam	
Yatak odası mobilyanızda hangi parçalar vardır	Gardolap	97	80,8	23	19,2	120	100
	Baza	92	76,7	28	23,3	120	100
	Başlık	76	63,3	44	36,7	120	100
	Karyola	41	34,2	79	65,8	120	100
	Tuvalet masa ve aynası	47	39,2	73	60,8	120	100
	Komodin	79	65,8	41	34,2	120	100
	Şifonyer	55	45,8	65	54,2	120	100
	Puf	26	21,7	94	78,3	120	100
	Markiz	6	5	114	95	120	100

Kullanıcılarımızın %80,8'inde gardolap, %76,7'sinde baza, %63,3'ünde başlık, %34,2'sinde karyola, %65,8'inde komodin, %45,8'inde şifonyer, %21,7'sinde puf ve %5'inde markiz vardır. Yatak odasında en çok bulunan ürün gardolap, en az bulunan ürün ise markiz ve puf gibi döşemeli ürünlerdir. Yatak odası mobilya donatısı olarak en fazla gardolabın bulunması beklendik bir durumdur.

Tablo 3.9 Koltuk isteği

		N	%
Yatak odasında kitap okumak için koltuk ister misiniz?	Evet	56	46,7
	Hayır	36	30
	Fark etmez	28	23,3
	Toplam	120	100

Kullanıcıların %46,7'si dinlenmek ve kitap okumak için koltuk isterken, %30'u istememekte ve %23,3'ü de fark etmediğini bildirmektedir. Koltuk istemeyen kullanıcıların yatak odası mekânlarının küçük olmasından dolayı istemedikleri düşünülmektedir.

Tablo 3.10 Tasarımdaki etki

		N	%
Yatak odası tasarımında hangisinin etkisi vardır	Eğitim	16	13,3
	Örf-adet	18	15
	Moda	38	31,7
	Çevresel faktörler	7	5,8
	Hepsi	41	34,2
	Toplam	120	100

Yatak odası tasarımında %34,2'lik yüzde ile en fazla etki hepsinde (eğitim, örf-adet, moda ve çevresel faktörler) görülmüştür. Hepsini %31,7 ile moda takip ederken

%15 ile örf-adet etkisi de 3. sıradadır. Hepsi seçeneğinden sonra en fazla moda etkisinin çıkması tasarım yaparken ilk önce moda kavramına dikkat edilmesi gerektiğini göstermektedir. Fakat bunun yanında sırası ile örf-adet, eğitim ve çevresel faktörlerin de değerlendirmeye alınması gerektiği karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 3.11 Estetik kavramlar

		N	%
Yatak odası mobilyalarınızı estetik buluyor musunuz?	Evet	56	46,7
	Hayır	26	21,7
	Kısmen	38	31,7
	Toplam	120	100
Yatak odası mobilyalarınızda en çok hangi ürünü estetik buluyorsunuz	Gardolap	49	40,8
	Baza	24	20
	Başlık	11	9,2
	Karyola	8	6,7
	Tuvalet masa ve aynası	13	10,8
	Komodun	7	5,8
	Şifonyer	4	3,3
	Puf	7	0,8
	Markiz	3	2,5
	Toplam	120	100
Yatak odası mobilyasında en çok hangi ürün estetik olmalı	Gardolap	58	48,3
	Baza	29	24,2
	Başlık	8	6,7
	Karyola	5	4,2
	Tuvalet masa ve aynası	8	6,7
	Komodun	1	0,8
	Şifonyer	8	6,7
	Puf	1	0,8
	Markiz	2	1,7
	Toplam	120	100

Kullanıcılarımızın %46,7'si yatak odası mobilyalarını estetik bulurken, %21,7'si estetik bulmadığını ve %31,7'si de kısmen estetik bulunduğunu beyan etmiştir. Yaklaşık 5 kullanıcıdan 1 tanesinin yatak odası mobilyasını estetik bulmadığı karşımıza çıkmaktadır. Parça olarak baktığımızda kullanıcılar en çok %40,8 ile gardolaplarını estetik bulmaktadır. Gardolabı sırası ile %20 ile baza, %10,8 ile tuvalet masa ve aynası takip etmektedir. Gardolap ve yatma üniteleri olan baza ve karyolayı estetik bulanlar %70'lik bir kısmı oluşturmaktadır. Yatak odası mobilyanızda en çok hangi ürün estetik olmalı sorusuna ise; %48,3 ile gardolap, %24,2 ile baza, %6,7 ile tuvalet masa ve aynası, %6,7 ile başlık ve %6,7 ile de şifonyer takip etmektedir. Yatak odası mobilyası

denildiğinde ilk akla gelen ve kısmen de olsa her evde bulunan gardolap, genel olarak estetik bulunmakta ve estetik olması gerektiği düşünülmektedir.

Tablo 3.12 Renk değerlendirilmesi

		N	%
Yatak odası mobilyanız hangi renk	Beyaz	23	19,2
	Siyah (Koyu)	11	9,2
	Ahşap rengi	32	26,7
	Beyaz+siyah (koyu)	6	5
	Beyaz+ahşap rengi	22	18,3
	Siyah (koyu)+ahşap rengi	16	13,3
	Diğer	10	8,3
	Toplam	120	100
Yatak odası mobilyalarının hangi renk olmasını isterdiniz	Beyaz	34	28,3
	Siyah (Koyu)	8	6,7
	Ahşap rengi	25	20,8
	Beyaz+siyah (koyu)	6	5
	Beyaz+ahşap rengi	30	25
	Siyah (koyu)+ahşap rengi	9	7,5
	Diğer	8	6,7
	Toplam	120	100

Kullanıcılarımız %26,7'si ahşap rengi, %19,2'si beyaz, %18,3'ü beyaz+ahşap rengi, %13,3'ü siyah (koyu)+ahşap rengi mobilya kullanmaktadır. İstedikleri yatak odası mobilyası rengi ise; %28,3'ü beyaz, %25'i beyaz+ahşap rengi, %20,8'i ahşap rengi olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak 4 kişiden 3'ü beyaz ve ahşap rengi ağırlıkta mobilya tercih etmektedir. Kullanıcılar en çok ahşap rengi mobilya kullanmalarına rağmen, istedikleri mobilya rengi ise ağırlıkta beyaz renk olmuştur.

Tablo 3.13 Aydınlatma değerlendirilmesi

		N	%
Yatak odası mobilyanızda aydınlatma ister misiniz?	Evet	71	59,2
	Hayır	16	13,3
	Olabilir	33	27,5
	Toplam	120	100
Hangi çeşit aydınlatma tercih edersiniz	Ampül-floresan	12	11,5
	Abajür	25	24
	Spot	20	19,2
	Led	38	36,5
	Duvar aydınlatması	9	8,7
	Toplam	104	100

Kullanıcıların %59,2'si yatak odalarında aydınlatma isterken, %13,3'i aydınlatma istememekte ve %27,5'i aydınlatma olabilir demektedir. Aydınlatma isteyenlerin ve olabilir diyenlerin %36,5'i led aydınlatma, %24'ü abajür, %19,2'si de spot, %11,5'i ampül-floresan ve %8,7'si de duvar aydınlatması tercih etmektedir. Kullanıcılar klasik aydınlatma olan ampül ve floresan gibi aydınlatmadan sıkılmış olsa gerek led, abajür ve spot gibi dekoratif aydınlatmalar tercih etmektedirler.

Tablo 3.14 Yatak odası mobilyası tarzı ve hatları

		N	%
Yatak odası mobilyanızda ne tarz hatlar tercih edersiniz	Düz	48	40
	Yuvarlak	28	23,3
	Köşeli	18	15
	Geometrik	22	18,3
	Eğimli	4	3,3
	Toplam	120	100
Nasıl bir yatak odası istersiniz	Modern	58	48,3
	Klasik	30	25
	Avangarte (modern+klasik)	21	17,5
	Wintage (renkli)	8	6,7
	Diğer	3	2,5
	Toplam	120	100

Kullanıcıların %40'ı düz, %23,3'ü yuvarlak ve %18,3'ü geometrik hatlı yatak odası mobilyası tercih etmektedirler. Mobilya tarzı olarak da kullanıcıların %48,3'ü modern, %25'i klasik ve %17,5'i avangarte (modern+klasik) mobilya tercih etmektedirler. Genel olarak bakıldığında modern ve düz hatlı yatak odaları daha estetik bulunmaktadır.

Tablo 3.15 Döşeme seçimi ve kullanılan mobilyaların ilişkisi

		N	%
Baza, puf ve markiz gibi ürünlerin döşemesi sizce nasıl olmalı	Kumaş	48	40
	Deri	35	29,2
	Vinil	4	3,3
	Süet	16	13,3
	Ahşap boyası	17	14,2
	Toplam	120	100
Yatak odası mobilyası parçalarının ilişkisi nasıl olmalı	Birbirini tamamlamalı	102	85
	Birbirinden kopuk	8	6,7
	Fark etmez	10	8,3
	Toplam	120	100

Kullanıcılarımız baza, puf ve markiz gibi döşemeli ürünlerin döşemesi nasıl olsun sorusuna; %40'ı kumaş, %29,2'si deri ve %14,2'si ahşap boyası tercih ettiğini bildirmiştir. Parçaların ilişkisine baktığımızda da kullanıcıların %85'i parçaların birbiriyle ilişkili, %8,3'ü fark etmez ve %6,7'si birbirinden kopuk olması gerektiğini düşünmektedirler. Genel olarak, birbirini tamamlayan ve kumaş gibi ürünlerin kullanıldığı yatak odası tasarımları daha estetik bulunmaktadır.

Tablo 3.16 Yardımcı dekorasyon elemanları

		N	%
Yatak odası mobilyalarınızda görsel ister misiniz?	Evet	67	55,8
	Hayır	25	20,8
	Fark etmez	28	23,3
	Toplam	120	100
Yatak odasında tablo, biblo, resim vs. gibi aksesuar ister misiniz?	Evet	67	55,8
	Hayır	33	27,5
	Fark etmez	20	16,7
	Toplam	120	100
Yatak odasındaki halı, tül-perde, tablo vb. mobilya ile uyumlu olmalı mı?	Evet	91	75,8
	Hayır	13	10,8
	Fark etmez	16	13,3
	Toplam	120	100

Yatak odası mobilyalarınızda görsel ister misiniz sorusuna kullanıcıların %55,8'i evet ve %20,8'i hayır demiştir. Yatak odasında tablo, biblo resim vs. gibi aksesuar ister misiniz sorusuna kullanıcıların %55,8'i evet ve %27,5'i hayır cevabını vermiştir. Yatak odasındaki halı, tül-perde ve tablo vb. ürünlerin mobilya ile uyumlu olmasını ister misiniz sorusuna kullanıcıların %75,8'i evet ve %10,8'i hayır cevabını vermiştir. Kullanıcılar yatak odalarını görsel, tablo, biblo ve resim gibi aksesuarlarla zenginleştirip, mobilyalarının da halı, tül-perde ve tablo ile uyumlu olmasını istediklerini belirtmektedir.

Tablo 3.17 Fonksiyonel kavramlar

		N	%
Yatak odası mobilyalarınızı fonksiyonel buluyor musunuz?	Evet	53	44,2
	Hayır	29	24,2
	Kısmen	38	31,7
	Toplam	120	100
Yatak odası mobilyalarınızda en çok hangi ürünü fonksiyonel buluyorsunuz	Gardolap	58	48,3
	Baza	31	25,8
	Başlık	0	0
	Karyola	8	6,7
	Tuvalet masa ve aynası	7	5,8
	Komodin	7	5,8
	Şifonyer	5	4,2
	Puf	3	2,5
	Markiz	1	0,8
	Toplam	120	100
Yatak odası mobilyasında en çok hangi ürün fonksiyonel olmalı	Gardolap	71	59,2
	Baza	24	20
	Başlık	2	1,7
	Karyola	7	5,8
	Tuvalet masa ve aynası	3	2,5
	Komodin	4	3,3
	Şifonyer	5	4,2
	Puf	2	1,7
	Markiz	2	1,7
	Toplam	120	100

Kullanıcılarımızın %44,2'si yatak odası mobilyalarını fonksiyonel bulurken, %24,2'si fonksiyonel bulmadığını ve %31,7'si de kısmen fonksiyonel bulunduğunu beyan etmiştir. Parça olarak baktığımızda kullanıcılarımızın %48,3 ile gardolaplarını fonksiyonel bulmaktadır. Gardolabı %25,8 ile baza takip etmektedir. Yatak odası mobilyanızda hangi ürün fonksiyonel olmalı sorusuna ise; %59,2 ile gardolap ve %20 ile baza cevabı gelmiştir. Estetik kavramlarda olduğu gibi burada da gardolap ve yatma ünitesi olan baza ve karyola fonksiyonel olan ve olması gerektiği düşünülen ürünler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 3.18 Fonksiyonellik ve bağlantı

		N	%
Yatak odası mobilyanızın fonksiyonelliği nasıl olmalı	Tek fonksiyonlu	8	6,7
	Çift fonksiyonlu	33	27,5
	Çok fonksiyonlu	73	60,8
	Fark etmez	6	5
	Toplam	120	100
Yatak odası mobilyanızın bağlantısı nasıl olmalı	Demonte	81	67,5
	Sabit	19	15,8
	Her ikisi	15	12,5
	Fark etmez	5	4,2
	Toplam	120	100

Yatak odası mobilyanızın fonksiyonelliği nasıl olmalı sorusuna kullanıcılarımızın %60,8'i çok fonksiyonlu, %27,5'i çift fonksiyonlu, %6,7'si tek fonksiyonlu ve %5'i fark etmez demiştir. Yatak odası mobilyanızın bağlantısı nasıl olmalı sorusuna %67,5'i demonte, %15,8'i sabit, %12,5'i her ikisi ve %4,2'si de fark etmez cevabını vermiştir. Kullanıcıların genelde çok fonksiyonlu ve demonte (sökülüp-takılan) mobilya tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 3.19 Gizli bölme ve sandık isteği

		N	%
Yatak odası mobilyanızda özel eşyalarınız için gizli bölme ister misiniz?	Evet	85	70,8
	Hayır	19	15,8
	Fark etmez	16	13,3
	Toplam	120	100
Baza, puf ve markiz gibi ürünleri sandık gibi kullanmak ister misiniz?	Evet	86	71,7
	Hayır	18	15
	Fark etmez	16	13,3
	Toplam	120	100

Yatak odası mobilyanızda özel eşyalarınız için gizli bölme ister misiniz sorusuna kullanıcılarımızın %70,8'i evet, %15,8'i hayır ve %13,3'ü de fark etmez cevabını vermiştir. Baza, puf ve markiz gibi ürünleri sandık gibi kullanmak ister misiniz sorusuna kullanıcılarımızın %71,7'si evet, %15'i hayır ve %13,3'ü de fark etmez cevabını vermiştir. Tablo 3.18' de görüldüğü gibi kullanıcılar genelde ürünlerinden birden fazla yani çok fonksiyon beklemektedir. Bu durum gizli bölme olması

gerektiğini düşünen, baza, puf ve markiz gibi ürünleri de sandık gibi kullanmak isteyen kullanıcılardan da anlaşılmaktadır.

Tablo 3.20 Yatak tercihi, gardolap bölümlenmesi ve kitaplık isteği

		N	%
Yatmak için hangisini tercih edersiniz?	Baza	77	64,2
	Karyola	24	20
	Fark etmez	19	15,8
	Toplam	120	100
Gardolabınızda en çok hangi bölümün olmasını istersiniz?	Ceket ve gömlek askılığı	41	34,2
	Uzun palto askılığı	16	13,3
	Pantolon askılığı	13	10,8
	Tişört, kazak vb. rafi	17	14,2
	Ayakkabı rafi	10	8,3
	İç çamaşır, içlik, çorap vb. rafi	16	13,3
	Hurç (yatak, yorgan) rafi	7	5,8
Toplam	120	100	
Yatak odanızda kitaplık ister misiniz?	Evet	47	39,2
	Hayır	50	41,7
	Fark etmez	23	19,2
	Toplam	120	100

Kullanıcılarımızın %64,2'si yatmak için baza, %20'si karyola ve %15,8'i de fark etmez cevabını vermiştir. Gardolabınızda en çok hangi bölümün olmasını istersiniz sorusuna kullanıcılarımızın %34,2'si ceket ve gömlek askılığı, %14,2'si tişört, kazak vb. rafi, %13,3'ü uzun palto askılığı, %13,3'ü iç çamaşır, içlik, çorap vb. rafi, %10,8'i de pantolon askılığı olmasını istediklerini bildirmişlerdir. Yatak odasında kitaplık olmasını isteyen kullanıcılarımız %39,2 orana sahipken istemeyen kullanıcılarımızın oranı %41,7'dir. Kullanıcılarımız genelde, yatmak için baza'yı ve gardolap da en çok kullanabilecekleri raf olarak da ceket ve gömlek askılığını tercih ederek, kitaplık konusunda kararsız kalmışlardır.

Tablo 3.21 Malzeme memnuniyeti ve seçimi

		N	%
Yatak odası mobilyanızda kullanılan malzemedен memnun musunuz?	Evet	66	55
	Hayır	21	17,5
	Kısmen	33	27,5
	Toplam	120	100
	Masif	35	29,2
Yatak odası mobilyanızın malzemesi nedir?	MDF-Yonga levha vb.	41	34,2
	Plastik, metal, PVC vb.	2	1,7
	Ham MDF üzeri boya	6	5
	MDF-Yonga levha vb. üzeri kaplama	31	25,8
	Kompozit malzeme	5	4,2
	Toplam	120	100
Yatak odası mobilyanızın malzemesini ne olsun isterdiniz	Masif	50	41,7
	MDF-Yonga levha	22	18,3
	Plastik, metal ve PVC	5	4,2
	Ham MDF üzeri boya	18	15
	MDF-Yonga levha vb. üzeri kaplama	15	12,5
	Kompozit malzeme	10	8,3
	Toplam	120	100

Kullanıcılarımızın %55'i yatak odalarında kullanılan malzemedен memnun, %17,5'i memnun değil ve %27,5'i de kısmen memnundur. Kullanıcılarımız yatak odanızda kullandığınız mobilyanın malzemesi nedir sorusuna; %34,2'si MDF-Yonga levha, %29,2'si masif, %25,8'i MDF-Yonga levha vb. üzeri kaplama cevabını vermiştir. Yatak odasında kullandığınız mobilyanın malzemesi ne olsun sorusuna ise; %41,7'si masif, 18,3'ü MDF-Yonga levha ve %12,5'i de MDF-Yonga levha vb. üzeri kaplama cevabını vermiştir. Kullanıcılarımızın yarısından fazlası yatak odası mobilyasından memnun olmasına rağmen ucuz olduğu için aldıkları MDF-Yonga levha ile kaliteli olduğunu düşündükleri masif mobilya'yı değiştirmek istedikleri gözlenmiştir.

Tablo 3.22 Sağlamlık ve kapak

		N	%
Yatak odası mobilyalarınızda hangisinin daha sağlam olmasını beklersiniz	Gardolap	65	54,3
	Baza	33	27,5
	Başlık	4	3,3
	Karyola	12	10
	Tuvalet masa ve aynası	1	0,8
	Komodin	1	0,8
	Şifonyer	1	0,8
	Puf	3	2,5
	Markiz	0	0
	Toplam	120	100
Yatak odası mobilyalarınızın kapak ve gövdesini aynı malzemedен ister misiniz?	Evet	67	55,8
	Hayır	14	11,7
	Fark etmez	39	32,5
	Toplam	120	100
Gardolap kapağınız nasıl olmalı	Sürgülü	54	45
	Kapaklı	22	18,3
	Sürgülü+kapaklı	44	36,7
	Toplam	120	100

Yatak odası mobilyalarınızda hangisinin daha sağlam olmasını beklersiniz sorusuna kullanıcılarımızın %54,3'ü gardolap, 27,5'i baza ve %10'u karyola cevabı vermiştir. Yani yaklaşık %92'si gardolap ile yatma ürünü olan baza ve karyolayı söylemiştir. Sağlamlık beklentisinin en çok, gardolap ve yatma ünitesi olan baza ve karyolada çıkması beklendiği bir durum olduğu düşünülmektedir. Yatak odası mobilyalarınızın kapak ve gövdesini aynı malzemedен ister misiniz sorusuna kullanıcılarımızın %55,8'i evet, %32,5'i fark etmez ve %11,7'si hayır cevabını vermiştir. Masif mobilya ve MDF üzeri boya hariç diğer ürünlerde genelde kapak ve gövde farklı malzemedен yapılmaktadır. Gövde kaplamalı yonga levha (hazır melamin kaplamalı yonga levha), kapaklar MDFlam (hazır melamin kaplamalı MDF) ve gövdenin yonga levha üzeri astar kaplama, kapakların yonga levha üzeri yüz kaplama uygulaması genelde kullanılmaktadır. Fakat tüketiciler kapak ve gövdenin farklı malzemedен yapıldığını genelde bilmemektedir. Bunu bilmedikleri, genelde gövde ve kapak malzemesini aynı malzemedен istediklerinden anlaşılabilir. Gardolap kapağınız nasıl olmalı sorusuna ise; %45'i sürgülü, %36,7'si sürgülü+kapaklı ve

%18,3'ü de kapaklı cevabını vermiştir. Konutta mekânların dar olmasından dolayı kullanıcıların neredeyse yarısının sürgülü kapak istediği düşünülmektedir.

Tablo 3.23 Kulp-sap seçimi ve yatak yüksekliği

		N	%
Yatak odası mobilyanızda kullandığınız kulp ve saplar hangi malzemeden olmalı	Ahşap	38	31,7
	Plastik	11	9,2
	Alüminyum	19	15,8
	Bakır	4	3,3
	Pirinç	23	19,2
	Bronz	11	9,2
	Kompozit	14	11,7
	Toplam	120	100
Yatağınızın yüksekliğinin nasıl olmasını istersiniz	Yüksek	36	30
	Alçak	48	40
	Fark etmez	36	30
	Toplam	120	100

Yatak odası mobilyanızda kullandığınız kulp ve saplar hangi malzemeden olmalı sorusuna katılımcılarımızın %31,7'si ahşap, %19,2'si pirinç ve %15,8'i alüminyum cevabını vermiştir. Genelde yatak odası mobilyalarının kulp ve sap malzemesi olarak ahşap fazla kullanılsa da, kullanıcılar tarafından tercih edilmektedir. Yatağınızın yüksekliğinin nasıl olmasını istersiniz sorusuna ise kullanıcıların %40'ı alçak, %30'u yüksek ve %30'u da fark etmez cevabını vermiştir. Yüksek yatak tercih edenlerin bir kısmı son zamanlarda sıkça kullanılan yüksek pedli ve konforlu yatakları düşünerek cevap verdiği düşünülmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Yatak odaları konutta en önemli 2. mekândır. 1. önemli mekânın salon olduğu düşünülmekte ve bu diğer çalışmalarda da karşımıza çıkmaktadır [5]. Fakat yine de ortalama 3 kişiden 1'i konutta en önemli mekânın yatak odası olduğunu belirtmiştir. Yaklaşık 10 kişiden 9'u yatak odası mobilyalarını 10 yıldan az zamandır kullanmaktadır. Bu sonuç, "Türklerin ortalama mobilya yenileme süresi 9 yıl" sonucu [9] ile paraleldir. Yatak odası mobilyası kullanıcılarının yaklaşık yarısı markalı mobilya tercih etmiştir. Markalı mobilya tercih eden 5 tüketicimizden 4'ü Bellona ve İstikbal gibi sektörde isim yapmış markaları kullanmaktadır. Tüketicilerimiz yatak odası mobilyası satın alırken önce estetiğine sonra fonksiyonelliğine ve ardından da

malzemesine baktığını belirtmesine rağmen en önemli unsurun fonksiyonellik olduğunu belirtmişlerdir. Bu, satın alım esnasında gösterişli, çarpıcı ve ilgi çeken yani estetik değeri yüksek ürünlerin beğeniye arttıracak istek uyandırması, fakat kullanım esnasında fonksiyonelliğin daha önemli olduğunun görülmesi ile açıklanabilir. Kullanıcılar yatak odası mobilyalarından genelde memnun olmakla beraber tasarımlarda en fazla modanın etkisi olduğunu düşünmektedirler.

Yatak odasında en önemli donatı elemanı gardolaptır. Bu sonuç; yatak odasında en fazla bulunan donatı elemanı olması, estetik olması ve estetik olması gerektiğinin düşünülmesi, fonksiyonel olması ve fonksiyonel olması gerektiğinin düşünülmesi ile sağlam olması gerektiğinin belirtilmesinden anlaşılmaktadır.

Kullanıcılar genelde yatak odası mobilyalarını kısmen veya tamamen estetik ve fonksiyonel bulmaktadır. Bu, olumlu bir sonuç olmakla beraber, daha da dikkat ederek yatak odası tasarımlarının yapılması gerekmektedir. Ahşap rengi yatak odası mobilyası daha fazla kullanılmasına rağmen genelde beyaz renk tercih edilmesi tasarım esnasında dikkate edilmesi gereken diğer bir konudur. Aynı zamanda mekânlarında klasik aydınlatmadan sıkılan kullanıcılar led, abajür ve spot gibi aydınlatma alternatifleri görmek istemektedir.

Estetik olarak değerlendirdiğimizde; düz hatlı, cam-ayna ile desteklenmiş, döşeme olarak kumaş kullanılmış ve modern mobilyalardan tasarlanmış bir yatak odası mobilyası tercih edilmektedir. Aynı zamanda yatak odası donatı elemanlarının birbirinden kopuk olmaması yani birini tamamlaması aranan özelliklerden biridir. Yatak odası mekânı olarak da; görselle desteklenmiş, tablo, biblo ve resim gibi aksesuarlarla tamamlanmış ve mobilyanın halı, tül-perde ve tablo gibi ürünlerle uyum içinde olduğu mekânlar istenilmektedir.

Fonksiyonelliği değerlendirdiğimizde; demonte olarak üretilmiş, baza, puf ve markiz gibi ürünlerin sandık gibi kullanıldığı ve gizli bölmesi olan tasarımlar yapılmalıdır. Bu sonuç literatürle uyumlu çıkmıştır [8]. Aynı zamanda tasarımcılar için, gardolabın içinde en fazla ceket ve gömlek askılığı rafı bulunan, yatmak için baza tercih edilmiş, kitaplığı ve kitap okumak için tekli koltuğu bulunan tasarımlar yapmak faydalı olacaktır. Küçülen mekânlar için en iyi çözüm çok fonksiyonlu mobilyalardır. Bu yatak odası tasarımcılarından beklenen en önemli öğelerden biridir.

Malzemeyi değerlendirdiğimizde; genelde MDF-Yonga levha vb. malzemeden yapılan ürünler, yeni tasarımlarda masif mobilya ile değiştirilip geliştirilmelidir. Dar mekânlar için de iyi bir çözüm üreten sürgülü kapaklı gardolaplar tercih edilmektedir. Kulp olarak ahşap kulp ve yatak yüksekliği olarak da alçak yatağın bulunduğu yatak odası tasarımlarının yapılması tasarımcılar ve kullanıcılar için faydalı olacaktır.

5. Kaynaklar

- [1] Albin R. Kalite Güvence Bağlamında Mobilya Tasarımı ve Konstrüksiyonu, I. Ulusal Mobilya Kongresi Bildiri Kitabı 1997; 17-19.
- [2] Kicklighter C, Kicklighter C.E. Residential Housing, The Goodheart-Wilcox Company; 1992.
- [3] Craig H.T. Homes With Character, Third Edition, D.C. Heath and Company; 1970.
- [4] Aras R. Mobilya Stilleri, Yüksek Teknik Öğretmen Okulu Matbaası; 1982.
- [5] Andaç T. Kayseri İli Mobilya Tüketici Tercihleri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2008.
- [6] Arslan A.R, Doruk Ş, Burdurlu E. Markalı Mobilya Tercihi Üzerine Kullanıcı Karakteristikleri ile Sosyo-Ekonomik Özellikleri, Politeknik Dergisi 2009; 12-2: 99.
- [7] Yıldırım K, Akalın A, Şimşek M, Kahraman N. Konut İç Mekân Donatı Elemanları ile Teknolojik Ürünler Arası İlişkilerin Kullanıcı Memnuniyetine Etkisi, Politeknik Dergisi 2008; 11-1: 79.
- [8] Bıçak S, Atar M. Batı Karadeniz Bölgesindeki İstikbal, Bellona ve Mondi Tüketicilerinin Mobilya Tasarımı Açısından Sektörden Beklentileri, II. Ulusal Mobilya Kongresi 2013.
- [9] Güleç A. Mobilya Tüketici Araştırma Raporu, Mosder (Türkiye Mobilya Sanayicileri Derneęi) 2013.